

CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

Przed odkryciem Nowego Świata złoto niezwykle rzadko występowało w Europie, Azji i Afryce. Jednak prorok Zachariasz utrzymuje (według Biblii), że w Tyrze w Fenicji „srebro zamiata się jak kurz, a złota jest tyle co błota na ulicach”. Twierdzenie to szybko zostało zdementowane przez fakty i inne relacje, ponieważ dla wybudowania świątyni w Jerozolimie król Salomon był zmuszony wymienić dwadzieścia pięć miast za dwa tysiące kilogramów złota z królem Tyru, Hikanem. Transakcja ta nie pozostała z całą pewnością bez wpływu na stan fenickich finansów, ponieważ Hiram, współnik Salomona, czym prędzej wysłał wiele ekspedycji do kopalni Ofiru w celu uzupełnienia luki w skarbcu. Ekspedycje wyruszały z zatoki Akaba na Morze Czerwone, ale gubiono się w domysłach na temat ich tajemniczego portu przeznaczenia.

Zdaniem historyków, bajkowa kraina Ofir znajdowała się w Indiach lub nad cieśniną Malakka, inni twierdzili, że w Afryce Południowej, a niektórzy ośmielali się nawet przypuszczać, że w Ameryce Południowej: biblijny Parvaim (Paralipomenes, Księga III, rozdział III) identyfikując jako Peru! Ich spekulacje wyglądają następująco: Parvaim jest zniekształceniem Paruim (v = u i iod = i, często ai w hebrajskim, im = końcówce w liczbie mnogiej). A w dorzeczu Amazonki w Peru płyną dwie złotonośne rzeki: Paru i Apu Paru. Tam miałyby się mieścić bajkowa kraina Ofir, dla której port stanowić miał przylądek Biru przed Trujillo.

Ta hipoteza nie bardzo daje się utrzymać. Przed nadejściem chrześcijaństwa nawigację uprawiano tylko wzdłuż wybrzeży na zasadzie żeglugi przybrzeżnej, a wiadomo, że statki Hiram i Salomona potrzebowały tylko czterdziestu dni podróży po morzu, by osiągnąć cel. Nie miały wobec tego najmniejszej szansy w ciągu tak krótkiego czasu przemierzyć ocean. (...) Słusznie czy nieślusnie, umiejscowiono Ofir w Kafarii, a dokładniej w cyklopowych ruinach w Zimbabwie, czterysta kilometrów na zachód od Sofala, w dzisiejszej Rodezji. Przypuszcza się, że jedna z takich ekspedycji dostarczyła czterysta talentów czystego złota, co odpowiadało czterem milionom dolarów w 1941 roku.

Robert Charroux, *Księga skarbów*. Pandora 1992, s. 50-51.

1. Przytoczony tekst dotyczy sprawy:

- A) kosztów jerozolimskiej świątyni
- B) trasy królewskich ekspedycji
- C) położenia krainy Ofir
- D) czasu podróży przez Atlantyk

2. Fenicja wbrew słowom proroka nie opływała w bogactwa, ponieważ:

- A) odstąpiła złoto Salomonowi
- B) jej skarbiec został podstępnie ogołocony
- C) osobiste wydatki Hiram doprowadziły do ruiny kraju
- D) nie powiodło się zasilenie skarbcza złotem

3. Ekspedycje Hiram podążyły do Ofiru, czyli prawdopodobnie do:

- A) Ameryki Południowej
- B) północnej Afryki
- C) Indii
- D) Zimbabwe

4. Celem ekspedycji było:

- A) dostarczenie złota na budowę świątyni w Jerozolimie
- B) ukrycie złota przed współnikiem Hiram
- C) ulokowanie złota w skarbcu
- D) wytyczenie nowych szlaków handlowych

5. Twierdzono, że Ofir to Peru ze względu na:

- A) znajdujące się tam bogactwa Inków
- B) jednoznaczna wzmiankę w Biblii
- C) podobne brzmienie obydwu nazw
- D) zachowane dokumenty

6. Położenie krainy Ofir ostatecznie ustalono na podstawie:

- A) wiedzy żeglarskiej
- B) Biblii
- C) badań geodezyjnych
- D) odnalezionych map

NAUKA O JĘZYKU

7. Archaizmami są wyrazy, które:

- A) mają kilka znaczeń
- B) mają zastosowanie tylko w języku urzędowym
- C) pochodzą z języków obcych
- D) wyszły z użycia

8. Neologizmem słowotwórczym jest wyraz:

- A) kluczowy
- B) płakać
- C) komputer
- D) liryka

9. Opozycję pod względem dźwięczności tworzą głoski:

- A) ą - ę
- B) sz - ż
- C) cz - ć
- D) r - l

10. Nie mówimy:

- A) Chcę kontynuować naukę.
- B) Umieścił to zdanie w cudzysłowie.
- C) Przyjadę tu w lecie.
- D) Zadowala mnie ta propozycja.

*Czy wiesz,
że...*

*Pałac Kultury i Nauki
ma 42 piętra i 13 km
schodów.*

11. Imiesłowy przymiotnikowe bierne tworzymy od czasowników:

- A) wszystkich niedokonanych
- B) wszystkich dokonanych
- C) nieprzechodnich
- D) przechodnich

12. Imiesłów przysłówkowy uprzedni można utworzyć od czasownika:

- A) bać się
- B) zabraniać
- C) podejść
- D) wyrażać

13. Imiesłowu przymiotnikowego czynnego nie można utworzyć od czasownika:

- A) stoczyć
- B) czytać
- C) litować się
- D) otaczać

14. Błędnie zostało zbudowane zdanie:

- A) Zobaczywszy kolegę, wyszedł mu na spotkanie.
- B) Piekąc ciastka, wciąż ważyła produkty.
- C) Biegając drogą, przeszkadzały mu drobne kamyki.
- D) Pomógłszy babci, pobiegł się bawić.

15. Wypowiedzenie *Dzień był taki, że nikt nie chciał wyjść z domu.* - jest zdaniem podrzędnie złożonym:

- A) podmiotowym
- B) orzecznikowym
- C) przydawkowym
- D) dopełnieniowym

16. Dziennikarskie relacje z bieżących wydarzeń są podawane stylem:

- A) indywidualnym
- B) artystycznym
- C) urzędowym
- D) publicystycznym

17. Styl artystyczny najbardziej cechują wyrazy:

- A) należy, zawiadamia się, w związku z...
- B) przedśpiew, zły jak noc, zauroczony
- C) reasumując, z kolei, doświadczałny
- D) można przypuszczać, odbył się, miał miejsce

18. Wyrazy *hultaj, znachor, czerep, wiedźma* są zapożyczeniami z języka:

- A) ukraińskiego
- B) angielskiego
- C) niemieckiego
- D) hiszpańskiego

LITERATURA

19. Antygona znalazła się w konflikcie z:

- A) bratem
- B) bogami Grecji
- C) władcą Teb
- D) własnym sumieniem

20. Rozwiązaniem zagadki Sfinksa był wyraz:

- A) człowiek
- B) wszechświat
- C) potęga
- D) bóg

21. Moliere wprowadził do teatru:

- A) jedność miejsca, czasu i akcji
- B) patos i wzniosłość
- C) zasadę decorum
- D) dowolność w interpretacji utworu

22. Santiago, bohater książki pt. „Stary człowiek i morze”, okazuje:

- A) żal do przyjaciół
- B) szacunek dla przyrody
- C) słabość charakteru
- D) zwątpienie w swe możliwości

23. Ucieleśnieniem chciwca i sknery jest:

- A) Maćko z Bogdańca
- B) Fon Kostryń
- C) Harpagon
- D) Gerwazy

24. Książka pt. „Kamienie na szaniec” jest:

- A) dziennikiem
- B) kroniką
- C) zbeletryzowanym reportażem
- D) autobiografią pisarza

25. Alek, bohater „Kamieni na szaniec”, zginął:

- A) w akcji pod arsenalem
- B) w powstaniu warszawskim
- C) w akcji pod Celestynowem
- D) w Oświęcimiu

26. Akcja komedii pt. „Skąpiec” dotyczy:

- A) pracy jako źródła zarobków
- B) konfliktu ojca z synem
- C) poszukiwania zaginionych rodziców
- D) sytuacji rodzin ubogich

27. Holden, bohater książki „Buszujący w zbożu”, nie lubił szkoły w Pencey, ponieważ:

- A) miała złą reputację w kraju
- B) nauczyciele zbyt dużo wymagali
- C) była zbyt daleko od domu
- D) dyrektor faworyzował bogatych uczniów

28. Bohaterka opowiadania pt. „Siłaczka” wobec obowiązków przyjmuje postawę pełną:

- A) sceptycyzmu
- B) zniechęcenia
- C) entuzjazmu
- D) egocentryzmu

29. Tytuł książki pt. „Siłaczka” oznacza:

- A) bezsilność bohaterów w dążeniu do celu
- B) współzawodnictwo bohaterów
- C) pracę ponad siły
- D) unikanie wysiłku fizycznego

30. „Współkochać przyszłam, nie współnienawidzić” to słowa:

- A) Antygony z dramatu Sofoklesa
- B) Aliny z dramatu pt. „Balladyna”
- C) Klary z komedii pt. „Zemsta”
- D) Julii z dramatu pt. „Romeo i Julia”